

Forvaltning og håndtering av det flerkulturelle på regionalt nivå

Av: Mostafa Pourbayat

6. februar 2008

Jeg vil gjennom mitt innlegg fokusere på kulturforvaltningen og det multikulturelle på regionalt nivå ved å peke noen framtidige utfordringer.

Den raske utviklingen i den teknologiske og økonomiske globaliseringsprosessen har også ført til sosiale og kulturelle globaliseringer i de siste 30 – 40 årene. Den omfattende internasjonale migrasjonen som har ført til folkevandring med ulike sosiale kulturtilhørighet i vesten, er en annen faktor som har bidratt til at samfunnet i dag er blitt mer sammensatt og heterogen. Det finnes ikke grunnlag for å tro at situasjonen i Norge, som er en del av den globale verdenen, er eller vil være annerledes og at vi slipper unna de framtidige utfordringer.

Jeg tror at behovet for flere reelle dialog mellom forskjellige kulturområder og kulturgrupper i dag er blitt viktigere enn før. Ved en kulturpolitisk perspektiv har vi behov for forskning og anskaffelse av mer kunnskap innen for kultur. Samtidig bør en ikke glemme betydningen av samtids- og framtidsperspektivet.

I dag er oppmerksomheten rundt det flerkulturelle innenfor kulturfeltet blitt betydelig bedre og det gjøres innsats for å skape dialog og samhandling. I dag finnes det flere aktører og kulturinstitusjoner som har skaffet seg både kunnskaper og erfaringer på dette området. Jeg finner flere grunner til å gi ros både til ABM utvikling, Riksantikvaren og Norsk Kulturråd.

Jeg opplever likevel at det er alt for mye overfokusering rundt etnisitet og kategorisering av mengder av samfunnets medlemmer og det er fortsatt mye som er basert på tilfeldighet. Vi savner for eksempel en nasjonal handlingsplan som er nødvendig for å sikre forutsigbarheten.

Vi har behov for å finne en balansert utvei fra dikotomien og redusere dikotomiseringen av kulturfeltet. Når jeg ser at det finnes ”fargerike fotball lag” eller ”flerkulturelle kvinnegrupper,” lurer jeg på hvilke egenskaper og forestillinger disse gruppene tilskrives. Felles for slike grupper er nesten fri for majoriteten. En annen tegn for denne dikotomien er organiseringen av arbeidet, hos de fleste kommuner og fylkeskommuner.

Jeg mener at vektlegging på også samtid og fremtid innenfor kultur kan stimulere og fremme kulturell samkvem og samhandling. Overfokusering på kultur med et historisk perspektiv kan føre til at flere individer som grupper og medlemmer av det norske samfunnet vil føle seg historieløs og arveløs. Noe som kan forstyrre tilhørigheten til et felles kulturelt og sosialt plattform i Norge.

Norsk kulturarv og det multikulturelle samfunnet

Den flerkulturelle tilstanden danner grunnlaget for at norsk kulturarv og kulturminne bør belyses fra en flerdimensjonell synsvinkel. Spørsmålet som kan være aktuelt er: Er norsk kulturarv for alle? Hva er innvandrernes og minoritetenes andel av norsk kulturarv? Bør toleranse og respekt for andre kulturer være en del av norsk kulturarv? Dersom vi generelt mener at kultur også i Norge er i en kontinuerlig endring over tid og at også Norge har en levende og moderne kultur, kan en stille spørsmål knyttet til minoritetenes/ innvandrernes plass i framtiden.

Det vil være en stor utfordring knyttet til forvaltning av kulturminneforvaltning, og vern av kulturarv i et kulturelt mangfoldig samfunn. Kulturelle særtrekk verken kan eller bør avskaffes. Hvilke kulturminne eller kulturarv? Tidligere har jeg påpekt dagens praksis og strukturelle kriterier for definisjon av nasjonale minoriteter i Norge, hvor tidsperspektivet for å definere enkelte grupper som nasjonale minoriteter er 100 år. Spørsmålet er hvordan kan et samfunn med mange nasjonale minoriteter skal håndteres?

I Hedmark har vi gjort noen erfaringer som jeg mener har en god del overføringsverdier. Fylkesutvalget i Hedmark vedtok i 1995 å gjøre Hedmark til en antirasistisk sone. I 1998 vedtok fylkestinget handlingsplanen *Utfordringer i det flerkulturelle Hedmark*. Visjonen for Hedmark fylkeskommune i denne sammenheng er et åpent fylke der alle uansett bakgrunn har like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet og bruke sine ressurser.

Åpenhet i Hedmark innebærer å gi rom for mangfoldig kulturell tilhørighet, og identitet og toleranse er grunnleggende for innbyggeren i et åpent Hedmark.

Det skal legges til rette for at innvandrerbefolkningens mange ressurser tas i bruk. Dannelse av sosial tilhørighet og fellesskapsfølelse vil føre til gjensidig respekt og forståelse. Kompetanseutvikling innenfor flerkulturell forståelse rettet mot et bredt målgruppe har vært et fundamentalt og avgjørende tiltak for å sikre måloppnåelsen.

Etablering av flerkulturelt kunnskaps- og kompetansesenter er et annet tiltakene som er blitt gjennomført i Hedmark. Etableringsarbeidet ble organisert som et prosjekt over 3 år, og senteret ble fra januar 2006 som en permanent og synlig del av Glomdalsmuseet. Glomdalsmuseet har nå justert sin formålsparagraf fra et tradisjonelt kulturhistorisk museum til å omfatte minoritetskulturer i sitt ordinære arbeid. Så første skrittet på en riktig retning er nå tatt.

Den nye og positive profileringen av Glomdalsmuseet et tegn på at museet er i ferd med å endre sin profil med inkluderende perspektiv og satser på å normalisere kulturelt mangfoldighet og gjøre det kulturelle mangfoldet permanent.

En annen innsats i Hedmark er etablering av Et fylkeskommunalt innvandrerråd som en rådgivende og høringsinstans. Dette sikrer dialogen og samhandlingen mellom innvandrerbefolkningen og de offentlige og politiske apparatene i fylke. I dag sitter minst 6 folkevalgte med innvandrerbakgrunn som er kommunestyrerepresentanter i Hedmark. Dette er en meget positiv utvikling.

Fylkeskommunen har satset på at de eksisterende organer skal være inkluderende for alle.

Til slutt vil jeg oppsummere mitt innlegg med å understreke at kulturinstitusjonene og kulturaktørene bør satse på mer langsiktig og helhetlig tenkning. Kulturinstitusjonene kan spille en meget viktig rolle når det gjelder oppbygging av en felles plattform for alle.

Det forutsettes selvsagt at de strukturelle rammene legger forholdet til rette og at kontinuiteten sikres ved hjelp av gode oppfølgingsmekanismer.

Det er vanskelig å tro at en kan gjøre dette alene eller ved hjelp av et enkelte tiltak eller prosjekt.

Jeg mener at de strukturelle rammene bør legge forholdene til rette og sikre at norsk kulturarv hvor toleranse og respekt skal være for alle.